

SXEDIO-B.106

14.7.1976: Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΦΑΙΔΩΝ ΓΚΙΖΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΟΤΙ Ο ΑΟΡΑΤΟΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΑΠΕΡΡΙΨΕ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο Πρόεδρος της χούντας του Δημήτριου Ιωαννίδη, στρατηγός Φαίδων Γκιζίκης, στο δεύτερο μέρος της συνέντευξης του στην αθηναϊκή εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ τον Ιούλιο του 1976 (Αγών 14.7.1976) αποκάλυψε για πρώτη φορά δημοσίως ότι είχαν προχωρήσει διαβουλεύσεις του με τον εξόριστο Βασιλιά Κωνσταντίνο να επιστρέψει στην Ελλάδα αλλά ο αόρατος δικτάτορας Ιωαννίδης απέρριψε τους όρους του και έτσι ματαιώθηκε η επιστροφή του.

Η συνέχεια της συνέντευξης έχει ως εξής:

Στις αρχές Μαρτίου του 1974 επισκέφθηκε τον στρατηγό Γκιζίκη μια προσωπικότητα, η οποία του εδήλωσε:

"Με επλησίασε στο εξωτερικό συγγενής της βασιλικής οικογενείας και συγκεκριμένως συγγενής της Βασιλίσσης Αννας-Μαρίας και με ρώτησε αν θα ήμουν σε θέση να μεταφέρω στον Πρόεδρο Γκιζίκη ορισμένες απόψεις του τέως βασιλέως Κωνσταντίνου.

ΕΡ: Τι απάντησε ο μεσολαβητής;

ΑΠ: Επιφυλάχθηκε να απαντήσει, γιατί δεν ήξερε ποια θα ήταν η στάση μου και πως θα αντιμετώπιζα αυτή την ενέργεια. Του εδήλωσα όμως ότι δεν ανελάμβανα καμιά υποχρέωση για την περιτέρω τύχη ή αξιοποίηση των προτάσεων αυτών. Μου εδίδετο πάντως μια ευκαιρία να έχω τις απόψεις του Κωνσταντίνου, όποιες και αν ήταν, ανεξαρτήτως του αν θα εγλενοντο δεκτές ή όχι.

ΕΡ: Ανακοινώσετε στρατηγέ, την πρόταση που σας έγινε στον Ταξίαρχο Ιωαννίδη;

ΑΠ: Οχι, όχι, τουλάχιστον όσο μου έγινε. Του γνωστοποίησα βέβαια τις προτάσεις του

Κωνσταντίνου, αλλά αργότερα. Όταν έφτασαν στα χέρια μου.

ΕΡ: Θα μου επιτρέπατε να σας ρωτήσω, γιατί τις κρατήσατε μόνο για τον εαυτό σας την πρώτη φορά;

ΑΠ: Γιατί με ενδιέφερε όπως σας είπα, η αναζήτηση ενός τρόπου για την επιστροφή στην ομαλότητα. Με ενδιέφερε να μάθω ποιές είναι οι απόψεις του τέως βασιλέως και αν οι απόψεις αυτές θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην πραγματοποίηση της αλλαγής. Δεν είχα βέβαια σκοπό και ούτε ήταν πρακτικώς δυνατό να αποκρύψω τη συνέχεια από τον κ. Ιωαννίδη. Φοβήθηκα όμως ότι αν του το έλεγα εκείνη τη στιγμή ο Ταξίαρχος θα μου ζητούσε να του δώσω το λόγο μου πως δεν θα δεχθώ και θα ματαίωνα έτσι και την απλή έστω διευκρίνιση των προτάσεων του Κωνσταντίνου.

ΕΡ: Δώσατε λοιπόν πράσινο φως στο πρόσωπο που σας έκανε την πρόταση. Πώς ακριβώς έγινε η επαφή με τον τέως βασιλιά;

ΑΠ: Αφού πήρε την έγκριση μου η προσωπικότης που σας ανέφερα, ήλθε σε επαφή με το συγγενικό πρόσωπο της βασιλικής οικογενείας. Κανόνισαν να συναντηθούν σε ξενοδοχείο της Γενεύης το απόγευμα της **16ης Μαρτίου 1974**.

Η συνάντηση επραγματοποιήθη και τότε ο άνθρωπος του Κωνσταντίνου είπε: "Η Μεγαλειότης του είναι εδώ". Σε μια παρακείμενη αίθουσα περίμενε όντως ο Κωνσταντίνος. Ο μεσάζων αν μπορούμε να τον πούμε έτσι, τον παρουσίασε στον τέως βασιλιά και απεχώρησε. Ο Κωνσταντίνος και ο άνθρωπος των Αθηνών έμειναν μόνοι. Πάντα ταύτα βέβαια κατά την αφήγηση του προσώπου αυτού εις την σοβαρότητα και ειλικρίνεια του οποίου, όπως σας είπα, ετρέφαμε και τρέφω απόλυτη εμπιστοσύνη.

ΕΡ: Και στη συνέχεια;

ΑΠ: Στις **2 Απριλίου του 1974** το πρόσωπο αυτό με επισκέφθηκε εκ νέου στο γραφείο μου. Μου αφηγήθηκε τι συνέβη στη Γενεύη. Με τον Κωνσταντίνο έμεινε όλο το απόγευμα της **16ης Μαρτίου** και είχε εν συνεχεία,

νέα συνάντηση το πρωί της 17ης. Κατά τη διάρκεια των αυναντήσεων αυτών συζητήθηκε η κατάσταση στην Ελλάδα και ο Κωνσταντίνος του υπαγόρευσε το σημείωμα με τις προτάσεις του. Ο ίδιος ο τέως βασιλεύς έκανε μετά αρκετές διορθώσεις.

Το βασιλικό σημείωμα παραδόθηκε στο στρατηγό Γκιζίκη στις 2 Απριλίου 1974.

Οι προτάσεις έχουν ως εξής:

1. Ο βασιλεύς αισθάνεται ιδιαίτερα ικανοποίησιν διά το γεγονός ότι ο στρατηγός Γκιζίκης ηγήθη της ενεργείας της 25ης Νοεμβρίου, ήτις τυγχάνει ως πιστεύει, και της επιδοκimasίας του ελληνικού λαού. Εκτιμά ιδιαίτερος το ήθος, την αξιοπρέπεια και την καθαρώς στρατιωτικήν αρετήν του Στρατηγού, του οποίου η μέχρι τούδε σεμνή πολιτεία τυγάνει απολύτως ενημονισμένη προς την εξαγγελθείσαν δήλωσιν του ότι δεν τρέφει πολιτικός φιλοδοξίας και ότι αποβλέπει μόνον εις την εξυπηρέτησιν του γενικωτέρου εθνικού συμφέροντος.

2. Ο βασιλεύς ως εικός παρακολουθεί μετά μεγάλου ενδιαφέροντος την πορείαν των ελληνικών πραγμάτων. Καίτοι στερούμενος επακριβών στοιχείων δεν παύει μεγάλως να ανησυχί κυρίως διά την κατάστασιν εις τον χώρο των Ενόπλων Δυνάμεων, ως αυτή διεμορφώθη κατά την περίοδον μεταξύ 21.4.67 και 25.11.73. Γενικώτερον ο Βασιλεύς ενδιαφέρεται διά την ενότητα του Έθνους, αισθάνεται δε υποχρεωμένος να επισημάνη την εμφάνισιν παραγόντων και γεγονότων σοβαρώς επηρεαζόντων την διεθνή ζώην και δυναμένων να έχουν σοβαρωτάτας επιπτώσεις επί του μέλλοντος της χώρας. Ιδιαίτερος ανησυχεί διά την κατάστασιν εις τας Ε.Δ. επί της οποίας αισθάνεται ήκιστα ενημερωμένος.

3. Ο Βασιλεύς εν τη προσπάθεια του όπως συμβάλη θετικώς εις την αποκατάστασιν της ενότητος εν τω Έθνει και στρατεύματι, επιθυμεί να επιστρέψη και αφιερώση εαυτόν εις την δημιουργικήν προσπάθειαν ομού μετά της σημερινής ηγεσίας.

5. Ο Βασιλεύς προτείνει όπως ο Στρατηγός και

οι συνεργάται του εις την προσπάθειαν της 25.11.1973 αποφασίσουν επί της επανόδου του καθ' ον τρόπον αι διαξεχθησόμεναι συνομιλίας ήθελον κρίνει συμφερότερον.

6. Ο Βασιλεύς επιθυμεί την παραμονήν του Στρατηγού και των συνεργατών του εις τας ηγετικές θέσεις του Στρατού και της Πολιτείας, θεωρεί δε ταύτην απολύτως αναγκαίαν και εξυπηρετούσαν τα συμφέροντα της χώρας.

8. Ο Βασιλεύς, άμα τη επανόδω του, επιθυμεί όπως αυθημερόν συσκεφθή μετά του στρατηγού και των συνεργατών του, διά την κατάρτισιν προγράμματος διακυβερνήσεως της χώρας, θα ήτο δε ευκταίον όπως ο Στρατηγός διατηρήση την προεδρίαν της Κυβερνήσεως, εφ' όσον το επιθυμεί ή ετέραν υψηλήν θέσιν, ην ούτος ήθελεν προκρίνει.

Εν κατακλείδι ο Βασιλεύς απευθύνει προς τον Στρατηγόν τους θερμούς χαιρετισμούς του.

ΕΡ: Ως την στιγμή εκείνη δεν του είχατε αναφέρει τίποτε;

ΑΠ: Οχι. Αλλωστε δεν ήξερα αν η πρόταση του επισκέπτου μου θα είχε σοβαρή συνέχεια.

ΕΡ: Και ο Ιωαννίδης;

ΑΠ: Μου ζήτησε δυο πράγματα. Πρώτον, μου είπε: "Μην πείτε σε κανένα τίποτε, κ. Πρόεδρε, και το μάθουν οι "μικροί" και μας πάρουν φαλάγγι". Δεύτερον "αν μπορείτε κ. Πρόεδρε, με τον ίδιο τρόπο να μηνύσετε στον βασιλέα εφόσον θέλει να μας βοηθήσει να προβεί σε δμόσια δήλωση υπέρ της επαναστάσεως δηλαδή να δείξει πως είναι "καλό παιδί" χωρίς καμιά δέσμευση από μέρος μας.

ΕΡ: Δηλαδή ο Ιωαννίδης τορπίλλισε την υπόθεση;

ΑΠ: Ασφαλώς. Εγώ κράτησα την υπόσχεση μου. Δεν είπα σε κανένα τίποτε (και ως σήμερα πλην ενός προσώπου της απολύτου εμπιστοσύνης μου, είσθε ο μόνος που το μαθαίνετε) και δεν έδωσα συνέχεια. Ετσι έληξε αυτή η υπόθεση.

ΕΡ: Των Μακαρέζου και Λαδά;

ΑΠ: Οι οποίοι επρότειναν: Να παραδώσουν οι ένοπλες δυνάμεις την εξουσία στον κ. Κων. Καραμανλή;

ΕΡ: Ήταν δική τους ιδέα δική τους πρωτοβουλία;

ΑΠ: Ο Ι. Λαδάς μου είπε ότι είχε επαφή με κύκλους του κ. Καραμανλή και με ρώτησε να υποθέσω και με ποιον συγκεκριμένως από το περιβάλλον του τέως και νυν πρωθυπουργού. Αλλά πρέπει να σας τονίσω ότι από καμιάν άλλην πλευράν δεν είχα ένδειξιν ότι οι απόψεις του κ. "Κ" ήταν όντως απόψεις του κ. Καραμανλή και ότι πράγματι ο κ. Λαδάς είχε την επαφή με τους κύκλους που έλεγε. Ίσως να επρόκειτο για δική τους πρωτοβουλία που αν επιτύγγανε θα επιδιώκετο να προσφερθεί στην πλευρά του κ. Καραμανλή.